

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

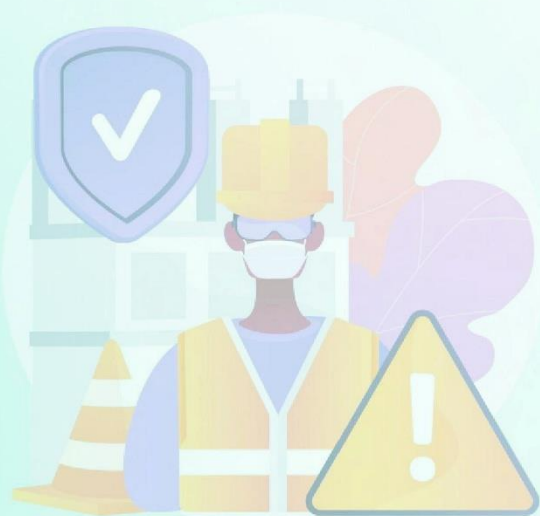
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Матеріали
Х Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

8-9 квітня 2025 року

Полтава 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ
ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

**Матеріали
X Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

8-9 квітня 2025 року

Полтава 2025

Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали Х Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (Полтава, 8-9 квітня 2025 р.) / ПДАУ: ред. кол. О. І. Біловод, В. М. Заплатинський, С. В. Попов, В. М. Марич [та ін.]. – Полтава: ПДАУ, 2025. – 176 с.

Конференція проведена за підтримки Міністерства освіти і науки України та зареєстрована в ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) за №243 від 24.02.2025 р.

У збірці представлено матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції за результатами досліджень інноваційних аспектів систем безпеки життя та охорони праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності.

Матеріали тез призначені для наукових співробітників, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти усіх рівнів підготовки, керівників та фахівців підприємств.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних, а також відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: Біловод О.І., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Заплатинський В.М., к.с.-г.н., доцент, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Президент Академії безпеки та основи здоров'я; Попов С.В., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Марич В.М., к.т.н., доцент, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Лях І.М., д.т.н., доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Опара Н.М., к.с.-г.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Дудник В.В., к.т.н., доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії; Попович Н.М., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Петраш О.В., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Лапенко Т.Г., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; Дрожжана О.У., старший викладач, Полтавський державний аграрний університет.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ»

Дрожжана О.У. ОСОБЛИВОСТІ УМОВ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ГОТЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ	9
Дрожжана О.У., Гаген О.С. СТИМУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ	12
Дударь Н.І. НЕБЕЗПЕЧНІ ЗАХОПЛЕННЯ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ	14
Дрожжана О.У., Дудник В.В. ПРОГНОЗУВАННЯ НОВИХ РИЗИКІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ	16
Дудник В.В., Дрожжана О.У., Дудник Д.В. АУДИТ ТА КОНТРОЛЬ СТАНУ ОХОРОНИ ПРАЦІ. ПОЛІТИКА ТРИПАРТИЗМУ: ДЕРЖАВА-РОБОТОДАВЕЦЬ-ПРАЦІВНИК	18
Жидацький В.Ц., Лях І.М. ВПЛИВ МЕТЕОРОЛОГІЧНИХ УМОВ ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ОПЕРАТОРА КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ	21
Заплатинський В.М. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНУ «РИЗИК» У ДЕРЖАВНОМУ СТАНДАРТІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	24
Калинчук С., Гаман Б.В., Марич В.М. РИЗИК ПОЖЕЖ ПІД ЧАС ЖНИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	28
Канівець О.В., Канівець І.М. ВИКОРИСТАННЯ МАШИННОГО ЗОРУ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ПОЖЕЖ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДДЯХ	30
Ковальська Т.А., Дрожжана О.У. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ	34
Кондель В. М., Титаренко В. М., Молчанов П. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	36
Лапенко Т.Г. ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	41

Лапенко Т.Г., Колотій С.Ю. ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОГО ФАКТОРА У ВИНИКНЕННІ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ І НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ВИРОБНИЦТВІ	43
Левашова Ю.С., Макарова К.Є., Шевченко Є.В. АНАЛІЗ ТА УСВІДОМЛЕННЯ ЗАГРОЗ НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ МЕТИЗНОГО ВИРОБНИЦТВА	46
Левашова Ю.С., Сінякова С.Ю. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФОРМАЛЬДЕГІДУ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В УМОВАХ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ	48
Лесікова А.С., Дрожжана О.У. БЕЗПЕКА ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ У БАКТЕРІОЛОГІЧНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ	51
Опара Н.М., Гаркуль В.В. ДОРОЖНІ РИЗИКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	54
Опара Н.М., Полулях В.Є. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗООАНТРОПОНОЗІВ	58
Петраш Р.В., Петраш О.В., Попович Н.М., Бондар Л.В. ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВЛАШТУВАННІ ГРУНТОЦЕМЕНТНИХ ЕЛЕМЕНТІВ	61
Пічкур Т.В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЙ І НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ	64
Попович Н.М., Бондар Л.В., Петраш Р.В., Петраш О.В. ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВІДБУДОВІ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОШКОДЖЕНИХ ВІЙНОЮ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД	66
Розумний О.М. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ НЕБЕЗПЕК, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ПОЛЬОВИХ РОБІТ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	68
Савченко О.А., Дударь Н.І. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ ГЕОДЕЗИСТА ПРИ РОБОТІ НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ	71
Сорочинська О.Л. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ	73
Уряднікова І.В. ВІРТУАЛЬНІ МОДЕЛІ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ СИСТЕМ ВОДООЧИЩЕННЯ	77

Чимбір А., Фірман В.М.
ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА В
ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ 79

Шніткова О.С., Дрожжана О.У.
БЕЗПЕКА ПРАЦІ З ДРІБНИМИ ТВАРИНАМИ 83

Ярошович І.Г.
НОВІТНІ ПРАКТИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ЗАГРОЗИ У СФЕРІ
БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ 86

СЕКЦІЯ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ»

Бондаренко В.П.
ЛЮДСЬКИЙ ЧИННИК І БЕЗПЕКА 89

Нікітін А.А., Мещераков І.С.
АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ШКОДИ ВНАСЛІДОК
НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ 91

Опара Н.М., Дударь Н.І.
БЕЗПЕЧНІ ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З МІНАМИ ТА ІНШИМИ
ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИМИ ПРЕДМЕТАМИ 94

Фірсов С. А., Дикань С. А.
НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПИТАННЯМ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ – АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ 98

СЕКЦІЯ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА»

Бондар Л.В., Петраш Р.В., Попович Н.М., Шульгін В.В.
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В БУДІВНИЦТВІ ПІД ЧАС ВІЙНИ
В УКРАЇНІ 102

Кенгерлі А.Г.
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ДОВКІЛЛЯ 104

Мацько П.І., Огородник І.В., Клочун І.А., Онищук О.Р.
ВІЙСЬКОВА АГРЕСІЯ ПРОТИВНИКА ЯК ДЖЕРЕЛО
НЕБЕЗПЕЧНИХ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ
НА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ 105

Опара Н.М.
ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ 108

Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Логвиненко В.В.
ЕКОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ЗАХИСТУ РОСЛИН ЗА ОРГАНІЧНОГО
(ВУГЛЕЦЕВОГО) ЗЕМЛЕРОБСТВА 112

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

*Опара Н.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
професор кафедри механічної та електричної інженерії
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава*

Ні для кого не буде здивуванням, що оточуюче середовище значним чином впливає на фізичне і емоційне здоров'я людини.

Екологічна ситуація з кожним днем погіршується.

Десять найсуттєвих екологічних проблем сучасності [1]:

1. Зміна клімату.
2. Енергія.
3. Вода.
4. Біорізноманіття і землекористування.
5. Хімічні, токсичні речовини і важкі метали.
6. Забруднення повітря та парниковий ефект.
7. Поводження з відходами.
8. Руйнація озонового шару.
9. Забруднення світового океану.
10. Скорочення різноманіття біологічних видів, що мешкають на планеті.

Фактори негативного впливу:

1. Аварійні ситуації, внаслідок яких в природу потрапляють радіоактивні відходи.
2. Браконьєрство.
3. Будівництво гідроелектростанцій.
4. Видобуток корисних копалин, внаслідок чого природні ресурси виснажуються.
5. Використання в сільському господарстві токсичних хімікатів.
6. Вирубка лісів.
7. Забруднення водойм сміттям і відходами нафтопродуктів.
8. Забруднення повітря вихлопними газами та промисловими підприємствами.
9. Забруднення екології побутовим сміттям, в тому числі тим, що не розкладається.
10. Злив стічних вод.
11. Стрімке зростання населення.

Серйозною проблемою є захворювання, що викликані забрудненням оточуючого середовища. Вони викликають зростання онкологічних захворювань, призводять до алергічних реакцій. Сильно страждає імунна система. У містах з забрудненою атмосферою під час епідемії грипу відбувається триразове зростання захворюваності.

Але ситуацію затьмарюють самі люди. Велика кількість промислових об'єктів, вирубка лісів, мільйони автомобілів, браконьєрство і багато інших

факторів призводять до того, що природа починає працювати проти людини.

Основною причиною глобального потепління стала активна промислова діяльність людства. Це призвело до значних змін клімату, що безумовно, не могло не сказатися на здоров'ї людей. Через різкі зміни погодних умов у багатьох мешканців планети виникають постійні головні болі, підвищення або зниження артеріального тиску, запаморочення, болі в суглобах [3].

При різкій зміні погоди збільшується кількість помилок, нещасних і навіть смертельних випадків. Вплив погодних умов на самопочуття людини пов'язано також з віком і індивідуальною сприятливістю організму.

За статистикою кожна 8 людина в світі помирає внаслідок впливу забрудненого повітряного середовища. Підвищення концентрації шкідливих речовин у повітрі призводить до збільшення захворювань не тільки органів дихання, але і серцево-судинної системи [2].

Особливо яскраво ця картина проглядається у промислових мегаполісах, де від кількості хімічних формул у складі повітря можна просто прийти у жах.

Поява на прилавках продуктів з ГМО, всеможливими Е-добавками викликало цілу бурю обурення серед населення, але тим не менше їх споживання у глобальному плані не зменшилося. До того ж додалася велика кількість продуктів з великим вмістом жирів і вуглеводів, які достатньо швидко насичують організм людини, не приносячи їй користь. На даний час правильне, раціональне харчування стає не стільки модним напрямком, скільки необхідним. Адже за даними 2024 року в світі налічувалося 2,05 мільярди дорослих людей із зайвою вагою. Серед них 890 мільйонів страждали на ожиріння. Дотримання режиму харчування і вживання корисної їжі – одна з найголовніших цілей для здоров'я населення планети [3].

Автомобілі – невід'ємна частина життя людей. Щорічно кількість автомобілів зростає, а бензину споживається все більше, що стає великою проблемою для багатьох держав.

Як вони з цим борються? Вже з 2019 року автомобільні компанії припинили випуск авто тільки з двигуном внутрішнього згорання.

З 2040 року Європа хоче повністю перейти на електромобілі. Таким чином, планується скоротити кількість шкідливих викидів в атмосферу, споживання бензину і зменшити негативний вплив оточуючого середовища на організм людини.

Ще в 2010 році вчені прийшли до висновку, що життя поблизу великих трас негативним чином впливає на генетику. У батьків, які мешкають поряд із шосе, майже в 2 рази частіше народжуються діти з порушенням розвитку, у тому числі з аутизмом [1,2].

Окрім власне зрозумілого впливу на здоров'я, екологія цілком впливає також на темперамент і характер людини.

Науковці довели пряму залежність екології та темпераменту людини.

Найбільш розповсюдженими факторами, що впливають на самопочуття людини є зміни атмосферного тиску і електромагнітного поля, зміни вологості повітря, опади у вигляді дощу та снігу, сильні вітри.

Забруднення повітря подразнює великою частиною дихальні шляхи, викликаючи бронхіт, емфізему, астму. До подразників, що викликають ці хвороби відносять SO_2 та SO_3 , азотисті пари, HCL , HNO_3 , H_2SO_4 , H_2S , фосфор та його сполуки.

Говорити про позитивний вплив природи можливо довго, адже людина – істота, яка у принципі не може жити поза природою. Спостереження за природними пейзажами та ландшафтами має заспокійливу дію, людина розслабляється, забуває про проблеми.

Наприклад, в підсумку досліджень Дженніфер Суор доведено, що діти, які ростуть в достатньо суворих екологічних умовах, до 2-х років починають проявляти такі риси темпераменту, як впертість і сміливість. До 4-х років вони досить легко вирішують проблеми без допомоги дорослих [3].

Природа і людина не розривно пов'язані одне з одним. При цьому варто пам'ятати, що вплив оточуючого середовища на людей не завжди буває однозначно позитивним або негативним. Все залежить від того, наскільки людина готова взаємодіяти з природою і пристосовуватися до її змін.

Екологічні фактори, що впливають на здоров'я людини класифікуються на дві групи: абіотичні – фактори неживої природи (фізичні і хімічні, наприклад, температура, вологість і освітленість); біотичні – фактори живої природи (наприклад, активність хижаків або робота азотофіксуючих бактерій) [2].

Людина стала відноситися до природи споживацькі, забуваючи, що її життя напряду залежить від її стану.

З розвитком промисловості в ґрунт стали потрапляти шкідливі речовини, що порушують його склад та структуру. Підприємства та транспорт викидають в атмосферу токсичні відходи, які потім осідають у ґрунті. Ртуть, оксиди сірки і азоту, свинець і інші елементи надають вкрай негативний вплив на ґрунт, позбавляючи його родючості. Окрім цього, активний розвиток промисловості та транспорту призвів до частіших випадків кислотних дощів, що насичують землю шкідливими хімікатами.

Ґрунт страждає через стічні води, що зливають з тих же підприємств, в т.ч. і сільськогосподарських. Основна проблема складається в тому, що багато з них не приділяють належної уваги попередній очистці вод від токсичних домішок. Як не дивно, але негативний вплив на ґрунт надає і сільське господарство. Багато фермерів не усвідомлюють, що застосуванню великої кількості добрив властиве зменшення родючості ґрунту, а пестициди і різноманітні хімікати руйнують його структуру. Кращим варіантом в цій ситуації є перехід від неорганічних складів до органічних [1,2].

Свій вклад в забруднення ґрунту вносять і багаточисельні звалища, на яких виявляється саме різноманітне сміття. Люди викидають не тільки відходи, що розкладаються, але і ті, які будуть лежати в землі тисячі років. Найбільш небезпечними для ґрунту є пластик і токсичні відходи, які не розкладаються (батареї, лампочки, термометри).

Вирубка лісів почалася ще в часи, коли людина стала впливати на природу і освоювати нові території. Важливо розуміти, що дерево є головним джерелом вироблення кисню, який необхідний всьому живому. Чим менше лісів, тим гірше якість життя. За останні два сторіччя чисельність лісів скоротилася майже в 2 рази, що негативно впливає на стан оточуючого середовища [2].

Страждають і інші рослини, а також популяції тварин, які втрачають свою домівку і змушені шукати нове місце проживання.

Відомо, що в природі усе взаємопов'язано, тому і зникнення видів порушує певний баланс. Через вирубку страждають ґрунт і водойма, скорочується кількість ґрунтових вод.

Майже 1/3 океану покрита нафтовою плівкою, яка перешкоджає взаємодії водного світу і атмосфери. За останні п'ять сторіч було знищено більше 800 видів тварин.

Наймасштабнішим проєктом є програма ООН, що носе назву «ЮНЕП», затверджена у 1972 році.

Головним її завданням є внесення рекомендаційних пропозицій по покращенню екологічної ситуації, забруднення атмосфери. Існують і інші організації і рухи, що спрямовані на врятування і збереження природи.

Грінпіс – є однією з самих відомих, заснували її американські і канадські еко активісти в 1971 році [2].

Всесвітній фонд дикої природи (World Wide Fund for Nature) працює більш ніж у 100 державах.

Список використаних джерел

1. Екологічна ситуація залежить від нас: веб-сайт.
URL: <https://surl.li/nraywy> (дата звернення 2.04.2025р.)
2. Екологічні проблеми та їх розв'язання: веб-сайт.
URL: <https://surl.li/blklmb> (дата звернення 2.04.2025р.)
3. Сучасні екологічні проблеми і здоров'я людини: веб-сайт.
URL: <https://surl.li/zrwhtv> (дата звернення 2.04.2025р.)